

and safety of food products and food raw materials in the course of development, production, importation thereof in Ukraine, storage, transportation, sale, use, utilization or destruction.

In scientific article analyzed Ukrainian legislation and practical results of EU countries in field the state control over their safety and quality of food products.

Questions of regulatory and technical regulation of safety and quality of food products in Ukraine according to international requirements are considered, the advantages of the implementation of system of HACCP are emphasized. It has been found out that to ensure safety and quality of food products it is necessary to develop and implement a system of quality implementation, including good manufacturing practices, quality assurance and risk management.

On the basis of generalization of judicial practice and achievements of scholars the author has suggested to legislate the improved definition of state control for safety and quality of food products in Ukraine.

Key words: *safety and quality of food products, state control, public authority, control, system of HACCP, subjects of state control.*

УДК 368.01(477)

К. К. Карпенко

ІСТОРИЧНА РЕТРОСПЕКТИВА ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ СТРАХУВАННЯ НАЗЕМНИХ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ В УКРАЇНІ

Розглянуто історичні факти становлення та розвитку страхування наземних транспортних засобів в Україні. Наведено історичні приклади страхування на перших етапах розвитку суспільного виробництва, розглянуто факти, що підтверджують існування найпростішої форми страхового захисту. Виходячи з аналізу історичних фактів розвитку інституту страхування в Україні, виділено періоди розвитку історії страхування наземних транспортних засобів.

Ключові слова: *страхування, страховий ризик, страховий інтерес, страхова премія, страхова виплата, транспортний засіб.*

Постановка проблеми. Проблема страхування широко обговорюється у вітчизняній та зарубіжній літературі. З розвитком суспільства зростають різного роду ризики, а відповідно, потреба в способах захисту та інструментах обмеження ризику. Світова практика доводить, що страхування є найбільш фінансово обґрунтованим, економічно раціональним і доступним засобом захисту інтересів суспільства. Повне й усебічне розуміння сутності страхування сприятиме становленню страхового ринку України та забезпеченню належних умов для його надійного функціонування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні засади розвитку системи страхування розглядає багато вітчизняних та зарубіжних учених. Вагомий внесок у дослідження зазначеної сфери внесли такі вчені, як В.Д. Базилевич [1], О.О. Гаманкова [2], О.М. Заєць [3], О.В. Кузьменко [4], С.С. Осадець [5], В.Й. Пліса [6], В.М. Фурман [7] та ін.

Формування цілей. Метою статті є з'ясування етапів формування та розвитку страхування наземних транспортних засобів в Україні.

Виклад основного матеріалу. Існуюча література неоднозначно характеризує формулювання визначень страхування. Наявність різних думок про сутність страхування пояснюється, по-перше, складністю цієї економічної категорії, специфічною особливістю якої є її системний, багатофункціональний характер. По-друге, у процесі розвитку економічних відносин змінювався й зміст поняття страхування. Історичний розвиток продуктивних сил свідчить, що страхування як особливі відносини виникло для захисту діяльності людини від руйнівних природних сил. Але в міру розвитку товарного виробництва ризики дедалі більше пов'язувалися з виробничими відносинами людей, розширенням виробництва й техногенними факторами. Розвиток ринкових відносин посилив зазначені тенденції [8, с. 54].

Так поступово в страхуванні виникали нові види. Страхування в сучасному світі стало невід'ємним атрибутом ринкової економіки, якому притаманні певні риси. Характерними рисами страхування є: не постійний, а ймовірнісний характер відносин; чітко окреслений (замкнутий) характер перерозподільних відносин; зворотність коштів; строго цільове використання створюваного страхового фонду; інверсія страхового циклу [9, с. 599].

Страхова діяльність – одна з найдавніших категорій суспільних відносин. Це твердження знаходить своє відображення в працях С.А. Навроцького: «Страхування є категорією історичною. Виникло воно на перших етапах розвитку суспільного виробництва як механізм захисту товаровиробників від ризиків... Зародилося воно як випадкове явище, проте розширювало сферу свого впливу та стало об'єктивною необхідністю...» [10, с. 37].

Уже в первісному суспільстві з'являються деякі ознаки страхування (наприклад, заготовка запасів провіанту, способи замороження м'яса тощо). Ці навички були запозичені від тваринного світу. Бо у тваринному світі також є приклади використання примітивних принципів страхування: бджоли збирають мед та консервують його для використання в зимовий період; вовки наділені інстинктом заховування своєї здобичі влітку для живання її в зимовий період та інші.

Група українських авторів вважає, що вже в епоху античності розвиток натурального господарства, зародження елементів товарно-грошових відносин привело до виникнення найпростіших форм страхового захисту – натурального страхування [11, с. 23]. Це можна пояснити тим, що на той час поширеним було переважно натуральне господарство. Окремі господарства були ізольовані, замкнуті, існували незалежно одне від одного. Цей стан фактично виключав можливість існування страхування, що ґрунтувався на формуванні страхового фонду й тим самим передбачав розвиток зв'язків між суб'єктами.

Досліджуючи генезис інституту страхування, можна знайти витоки ще за два тисячоліття до н. е. У законах вавилонського царя Хамурапі передбачалося укладання угоди між учасниками торгового каравану про спільне несення збитків від нападу розбійників, пограбування та інше. Важливою рисою такої форми страхування була відсутність системного

внесення страхового платежу до спільної каси [12, с. 280]. Цікавим є той факт, що на території Стародавньої Греції подібні угоди укладалися між піратами. Вони домовлялися про взаємний розподіл прибутків від грабежів та від торгівлі, а також про розподіл витрат, які могли б статися внаслідок їх ризикової діяльності.

Отже, спочатку договір страхування існував у вигляді приватних взаємоузгоджень. Ще в 1925 р. професор В.П. Крюков стверджував: «Договір страхування є результатом вільної економічної діяльності невеликого кола людей, який виник за їх особистою ініціативою й тривалий час обслуговував досить обмежені інтереси. Усі економічні блага, якими розпоряджається людина, є головним чинником появи інтересу до страхування. Якщо людина так по-рабському залежить від соціальних благ, то принцип страхування виявився в її руках могутньою зброєю в боротьбі зі сторонніми руйнівними силами» [13, с. 8-21].

Специфіка страхової діяльності на той час виявлялася в бажанні досягти відшкодування збитків від непередбачуваних або небажаних випадків за рахунок усіх учасників торгівельного дійства. Привертає увагу той факт, що в перший період не існувало регулярних внесків, не створювалися спеціальні фонди.

Таким чином, в історії людства було достатньо фактів, що підтверджують існування найпростішої форми страхового захисту. На перших етапах для страхування була характерна перерозподільна система, при якій в основі взаємовідносин лежав реальний збиток. Відшкодування збитків відбувалося в порядку їх перерозподілу між групою осіб, котрі домовлялися про участь у страхуванні.

Учені вказують на значний розвиток страхування в Стародавньому Римі [12, с. 10], де створювалися професійні та релігійні спілки. Основні положення про виникнення страхування в ті часи можливо знайти у творчості Цицерона, Тита Лівія. У Стародавньому Римі страхування ґрунтувалося на обов'язковості страхових платежів: узаємна допомога членам римських професійних спілок у разі втрати сім'єю годувальника, захворювання, каліцтва та інше [14, с. 11].

Отже, ще на ранніх етапах економічного життя суспільства виникла об'єктивна потреба відшкодування втрати майна, знарядь праці, житла, грошей тощо. Страх перед бідом, нещасним випадком спонукав до пошуку засобів захисту, застерігав від невважених дій, вимагав створення певних запасів, що можна було б використати після настання непередбачуваних або небажаних обставин.

З приходом феодального ладу змінилися умови розвитку страхування, в основі якого все ж таки залишаються принципи функціонування римських колегій. У середні віки поширення набула концепція гільдійсько-цехового (тобто товариства купців і ремісників) страхування [11, с. 36], що ґрунтувалося на принципах страхування професійних спілок. Перші гільдії виникли в Англії (X–XI ст.), а потім у Німеччині (XI–XII ст.) та Данії (XII ст.). Вони створювалися для надання допомоги своїм учасникам. Відшкодування збитків

і надання допомоги відбувалося за рахунок гільдійських та цехових коштів або через визначення індивідуального внеску кожного члена об'єднання в страховий фонд. Згодом були встановлені регулярні внески, перелік випадків, при настанні яких передбачалося відшкодування страхової суми.

У вітчизняній фаховій літературі виникнення первинних форм страхування в Київській Русі пов'язується з визначною пам'яткою права – Руською правдою. Зауважимо, що теза про наявність у Руській правді норм, спрямованих на регламентацію первинних форм страхування, не є новою й уведена в науковий обіг С.А. Рибниковим у 1927 році. У наукових працях він зазначав, що розподіл «віри» між членами громади спонукає дивитися на це явище як на своєрідний вид страхування [15, с. 111].

У XV столітті стали з'являтися так звані загальні фонди. Передумовою виникнення цих фондів було те, що час від часу траплялися неврожаї або відбувалися напади ворогів. Можна було б кожному городянинові самому забезпечувати себе на такі випадки, але навіть жителям стародавніх міст було зрозуміло, що набагато ефективніше створити загальний фонд. Ідея показала високу ефективність, особливо у зв'язку з уведенням поняття «ризик». У кінці XV століття, коли європейці почали робити великі подорожі до Азії та Америки поняття «ризик» і «загальний фонд» злилися воедино.

У XIX столітті в страховій справі почали з'являтися картелі та концерни. Професор М.Я. Шиминова зазначає, що один з великих концернів було створено в Берліні в 1874 році. Він діяв як міжнародний і складався з 16 страхових товариств [16, с. 17]. Також у 1874 році кілька страхових товариств домовилися про спільні дії. Було створено синдикат, до складу якого увійшло вісім страхових товариств. Вони опрацювали угоду, згідно з якою зобов'язувалися діяти на однакових для всіх умовах, без будь-яких відхилень від договору. Застосовувалися єдині тарифні ставки, єдині прийоми страхування й перестрахування, однакова система пілґ та штрафів. Спектр страхових послуг став досить широким.

В Україні поштовхом для розвитку страхової справи стало скасування кріпацтва. Першим взаємним страховим товариством в Україні було товариство взаємного страхування від пожеж, яке виникло в Полтаві в 1863 році. У 1864 році таке ж товариство з'явилося в Харкові, а згодом – у Києві та Одесі. Страхувальникам, які укладали договір страхування на декілька років, надавалися певні пільги та безоплатне страхування по так званому «золотому полісу».

Зазначимо той факт, що українські науковці М.С. Клапків та Ю.М. Клапків у монографії «Витоки національного страхового ринку» (2003 р.) [17] уперше розглянули маловідомі факти з історії зародження та розвитку українського страхового ринку. Тим самим вони довели, що страхування на теренах України як самостійна галузь, має дуже великий історичний досвід. Вони стверджують, що процес зародження страхового ринку України почався з діяльності страхових товариств «Дністер» та «Карпатія».

У дореволюційні роки одним з найважливіших центрів розвитку страхового ринку в Україні стало м. Одеса. У цьому місті існували самостійні страхові товариства, а також філії провідних страхових компаній Санкт-Петербурга й Москви, іноземних страховиків, діяльність яких була дозволена з 1885 року. Серед них були представлені страхові компанії США, Великобританії, Німеччини, Франції, зокрема «Нью-Йорк», «Еквитебль», «Рубен», які здійснювали страхування життя та страхування від нещасних випадків [18, с. 34-36].

Таким чином, наприкінці XIX століття вже сформувалися основні види страхування як майнового, так і особистого. Подальша реорганізація страхової справи та формування нового страхового ринку в нашій країні відбувалися під впливом подій 1917 року. Професор Кінашук Л.Л. стверджує, що всі капітали й усе майно страхових товариств мало перейти у власність держави, котра брала на себе ризик за укладеними договорами [19, с. 19]. Поступово здійснювалася націоналізація, монополізація страхової справи. Розпочала набирати оберти концепція монополізації страхового ринку.

Страхування як система захисту майнових інтересів громадян, організації і держави є необхідним елементом сучасного суспільства. Існують різні види страхування: майнове, особисте, страхування відповідальності тощо. Одним з різновидів майнового страхування є страхування наземних транспортних засобів.

Виходячи з аналізу історичних фактів розвитку інституту страхування в Україні, історію розвитку страхування наземних транспортних засобів можна поділити на декілька періодів: перший період 1969-1985 рр. – добровільне страхування засобів транспорту, що належать громадянам, почало розвиватися як самостійний вид страхування; другий період 1986-1990 рр. – розвиток добровільного комбінованого страхування автомобіля, а також водія та багажу; третій період 1991-2005 рр. – Україна стає самостійною державою, а отже, питання страхування приймають нові організаційно-правові форми, страхування засобів наземного транспорту й відповідальності власників транспортних засобів здійснюється на добровільній основі; четвертий період з 2005 року по сьогодні – обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів.

Страхування наземних транспортних засобів в Україні регулюється відповідними нормативними актами, зокрема: Конституцією України, Цивільним кодексом України, Законом України «Про страхування», а також іншими законами й нормативно-правовими актами.

Обов'язкове страхування наземних транспортних засобів в Україні також регулюється низкою законодавчо-нормативних актів, зокрема: Конституцією України, Цивільним кодексом України, Законом України «Про страхування», Законом України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів» та іншими нормативно-законодавчими актами.

Згідно із Законом України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів» страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів можуть здійснювати лише страхові організації, які мають відповідну на це ліцензію. Для отримання такої ліцензії страхові організації повинні відповідати встановленим ліцензійним вимогам, які встановлює уповноважений на це державний орган. Однією з умов щодо отримання ліцензії для страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів є членство в Моторному (транспортному) страховому бюро України.

Нормативно-правова база є одним з найбільш впливових механізмів державного регулювання страхової діяльності й включає сукупність законів, постанов та інструкцій, що регулюють сферу надання страхових послуг. За допомогою правового регулювання нагляду за страховою діяльністю держава забезпечує поступовий розвиток страхового ринку, буде відповідну страхову інфраструктуру, забезпечує однакові права всім суб'єктам страхових відносин, удосконалює чинні види страхування, а також вводить нові [20, с. 342-348].

Отже, законодавча база страхування є однією з найважливіших передумов формування та розвитку повноцінної системи страхування в Україні. Проте зазначимо, що законодавча база України у сфері страхування вже не відповідає сучасним потребам соціально-економічного розвитку країни. Зокрема, слід відзначити відставання відображення потреб сучасного ринку в законодавчих актах, недостатньо швидке реформування законодавства, а також значна кількість нормативно-правових актів, що регулює окремий вид страхування. Прикладом може бути такий вид страхування як страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів.

Особливістю страхування наземних транспортних засобів є різноманітність типів транспортних засобів та вантажів як об'єктів страхування. Страховими послугами, які відносяться до страхування наземних транспортних засобів є: страхування «КАСКО», страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів «Автоцивілка», страхування від нещасних випадків на транспорті, страхування вантажів «КАРГО» та інше. Страхування наземних транспортних засобів є комплексним видом страхування, оскільки для нього характерна тісна взаємодія між собою різних галузей страхування: майнового, особистого та страхування відповідальності.

Крім цього, перелік об'єктів страхування наземних транспортних засобів не обмежується тільки автотранспортними засобами. На страхування можуть бути прийняті й інші додаткові об'єкти страхування, такі як життя, здоров'я водіїв та пасажирів, обладнання, які певним чином пов'язані з використанням автотранспорту й впливають на ефективність проведення страхування транспортного засобу.

Галузі страхування		
Майнове страхування	Особисте страхування	Страхування відповідальності
Види страхування		
Страхування автомобіля «КАСКО»	Страхування життя та здоров'я	Страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів «Автоцивілка»
Об'єкт страхування		
Матеріальні цінності (засоби наземного транспорту – вантажні, легкові, спеціальні автомобілі, мотоцикли, причепа та деякі інші транспортні засоби, що належать юридичним або фізичним особам, у тому числі додаткове обладнання й устаткування, які належать страхувальникові на правах власності, користування чи розпорядження)	Життя та здоров'я водія й пасажирів	Майнові інтереси, що не суперечать законодавству України, пов'язані з відшкодуванням особою, цивільно-правова відповідальність якої застрахована, шкоди, заподіяної життю, здоров'ю, майну потерпілих унаслідок експлуатації забезпеченого транспортного засобу.
Нормативно-правове забезпечення		
Закон України «Про страхування»	Закон України «Про страхування»	Закон України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів»

Висновки. Для поліпшення ситуації щодо страхування транспортних засобів потрібно вжити низку заходів: по-перше, здійснити дальші зміни у вітчизняному законодавстві для його вдосконалення та виключення з нього найбільш слабких чи спірних місць; по-друге, підвищити вимоги до страхових компаній, які здійснюють страхування наземних транспортних засобів, щоб виключити зі страхового ринку ті організації, які не мають можливостей надавати якісні страхові послуги, чітко виконувати законодавчо-нормативні акти, забезпечувати не лише власні інтереси, а й

передусім інтереси страхувальників; по-третє, забезпечити потрібні умови, які можуть повністю захистити страхувальника від усіх видів загроз, що характерні для страхування наземних транспортних засобів; по-четверте, більш чітко обґрунтувати рівень франшизи, який має бути більшим, що забезпечить практично незначне зростання тарифів при збільшенні страхової суми; по-п'яте, підвищити рівень відповідальності страхових компаній за встановлення рівня тарифів, недопущення демпінгових тарифів, що негативно впливає на весь ринок страхування транспортних засобів; по-шосте, підвищити рівень відповідальності при оцінці страхових ризиків, страхових подій, оцінці шкоди, яку зазнали клієнти страхових компаній.

Таким чином, здійснені в статті дослідження дають підстави стверджувати, що в Україні існують суперечності в страхуванні наземних транспортних засобів, які пов'язані зі зростанням страхових премій та зменшення страхових виплат. Унаслідок таких процесів страхування транспортних засобів в Україні функціонує не досить ефективно. У законодавстві й на практиці існують значні неузгодженості, які потрібно вирішувати через приведення законодавчо-нормативних актів і страхової практики до сучасних норм, які існують у країнах Європейського Союзу.

Використані джерела:

1. Страхування: підручник / В.Д. Базилевич, О.Ф. Філонюк, К.С. Базилевич; [та ін.]; за ред.: В.Д. Базилевич . - Київ : Знання, 2008 . - 1019 с.
2. Гаманкова О.О. Ринок страхових послуг України: теорія, методологія, практика: Монографія / О. О. Гаманкова. - К.: КНЕУ, 2009. - 283 с.
3. Засць О.М. Страхове право України: навчальний посібник / О.М. Засць; МВС України, Луган. держ. ун-т внутр. справ ім. Е.О. Дідоренка. - Луганськ: РВВ ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка, 2014. - 288 с.
4. Козьменко, О. В. Нові вектори розвитку страхового ринку України [Текст] : монографія/[Козьменко О. В., Козьменко С. М., Васильєва Т. А. та ін. ; кер. авт. проекту д. е. н., проф.О. В. Козьменко]. - Суми: Університетська книга, 2012. - 315 с.
5. Страхування: Підручник / Керівник авт. колективу і наук. ред. С.С. Осадець. - Вид. 2-ге, перероб. і доп. - К.: КНЕУ, 2002. - 599 с.
6. Пліса В. Й. Страхування: Навчальний посібник / К.: Каравела, 2005. - 392 с.
7. Фурман В. М. Страхування: теоретичні засади та стратегія розвитку: Монографія / В. М. Фурман.- К.: КНЕУ, 2005. - 296 с.
8. Безугла В.О. Страхування / В.О. Безугла. - К.: Центр навчальної літератури, 2008. - 582 с.
9. Стеценко В. Ю. Медичне страхування як складова системи страхування (правові аспекти) / В. Ю. Стеценко // Форум права. - 2009. - № 3. - С. 597-602 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/FP/2009-3/09svjcpa.pdf>.
10. Навроцький С.А. Страхування як самостійна економічна категорія відтворення / С.А. Навроцький // Економіка АПК. - 2006. - № 9. - С. 37.
11. Реверчук С.К., Сива Т.В., Кубів С.І., Вовчак О.Д. Історія страхування: Підручник / За ред. С.К. Реверчука. - К.: Знання, 2005. - 213 с.

12. Серебровский В.И. Избранные труды по наследственному и страховому праву / В.И. Серебровский. – М.: Статут (в серии «Классика российской цивилистики»), 1997. – 558 с.

13. Крюков В.П. Очерки по страховому праву. Систематическое изложение и критика юридических норм страхового дела / В.П. Крюков. – Саратов: Книгоиздательство В.З. Яксанова, 1925. – 178 с.

14. Базилевич В.Д., Базилевич Л.С. Страхова справа, – 3-те. вид., перероб і доп. / В.Д. Базилевич, Л.С. Базидевич. – К.: Т-во «Знання», КОО, 2003. – 348 с.

15. Рыбников С.А. Очерки из истории страхования в России // Вестник Государственного страхования / С.А. Рыбников. – 1927. – № 19-20. – С. 110-113.

16. Шиминова М.Я. Страхование: история, действующее законодательство, перспективы / М.Я. Шиминова. – М.: Наука, 1989. – 234 с.

17. Клапків М.С., Клапків Ю.М. Витоки національного страхового ринку України: Монографія / М.С. Клапків, Ю.М. Клапків. – Тернопіль: Карт-бланш, 2003. – 197 с.

18. Райхер В.К. Общественно-исторические типы страхования / В.К. Райхер. – М: ЮКИС, 1992. – 198 с.

19. Кінашук Л.Л. Страхування: теорія і практика проведення: Монографія / Л.Л. Кінашук. – К.: Атіка, 2004. – 145 с.

20. Жабинець О. Система державного регулювання страхової діяльності в Україні та її вдосконалення / О. Жабинець // Вісник Львівського національного університету імені Івана Франка. – 2005. – Вип. 34. – С. 342-348

Стаття надійшла до редколегії 14.03.2017

Карпенко К.К. Историческая ретроспектива формирования и развития страхования наземных транспортных средств в Украине

Рассматриваются исторические факты становления и развития страхования наземных транспортных средств в Украине. Приводятся исторические примеры страхования на первых этапах развития общественного производства, рассматриваются факты, подтверждающие существование простейшей формы страховой защиты. Исходя из анализа исторических фактов развития института страхования в Украине, выделяются периоды развития истории страхования наземных транспортных средств.

Ключевые слова: *страхование, страховой риск, страховой интерес, страховая премия, страховая выплата, транспортное средство.*

Karpenko K. Historical Retrospective of Formation and Development of Insurance of Land Vehicles in Ukraine

The historical facts of formation and development of insurance of land vehicles in Ukraine. A historical examples of insurance in the first stages of development of social production, considered the facts, confirming the existence of the simplest forms of insurance protection. Based on the analysis of the historical facts of the insurance institution in Ukraine allocated periods of the history of insurance of land vehicles.

Based on an analysis of historical facts in the development of Ukraine, the insurance institute, the history of the insurance of ground vehicles can be divided into several periods: the first period 1969-1985 - voluntary insurance of transport means, belonging to citizens, began to develop as a separate type of insurance; the second

period of 1986-1990 - the development of combined voluntary car insurance, driver and luggage; the third period of 1991-2005 - Ukraine became an independent state and, therefore, insurance issues adopt new organizational and legal forms, insurance, ground transport means and responsibility on a voluntary basis; the fourth period from 2005 to the present - the mandatory insurance of civil liability of owners of vehicles.

In summary, these studies in the article give reason to believe that in Ukraine there are contradictions in the insurance of vehicles associated with an increase in insurance premiums and reduce insurance premiums. Because of such processes vehicle insurance in Ukraine operates inefficiently. In law and in practice there are significant contradictions that need to be addressed by bringing the normative-legal acts and insurance practices with modern standards that exist in the European Union.

Key words: *insurance, insurance risk, insurance interest, insurance premium, insurance payment, the vehicle.*

УДК 342.9

**В. М. Комарницький,
М. І. Єрофеев**

ПОЛІЦЕЙСЬКЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ: ПРАВОВІ ПИТАННЯ

Розглянуто роль поліції в забезпеченні екологічної безпеки, проаналізовано заходи природоохоронного характеру, що здійснює поліція відповідно до своїх повноважень, аргументовано пропозиції щодо вдосконалення правового регулювання діяльності поліції в цій сфері.

Ключові слова: *Національна поліція, екологічна безпека, екологічне правопорушення, природоохоронні заходи.*

Постановка проблеми. Забезпечення екологічної безпеки становить інтерес практично всіх суб'єктів суспільних відносин – органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій усіх форм власності, громадян. Адже запобігання негативним впливам на довкілля в процесі господарської та іншої діяльності є потрібною умовою збереження сприятливого для життєдіяльності людини природного середовища, забезпечення сталого економічного розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Правові, організаційні та інші питання участі зазначених суб'єктів в охороні довкілля, забезпеченні екологічної безпеки ретельно аналізуються в спеціальній літературі. Не є винятком тут і поліція, інші правоохоронні органи, діяльності яких у цій сфері суспільних відносин присвячено спеціальні дослідження, зокрема Бандурка О.М., Блудової С.В., Весельського В.К., Гасенка В.І., Гончаренка В.Г., Духна М.О., Книженко С.О., Книша В.І., Малишевої Н.Р., Тарасюк Г.А., Туровця Ю.М. та ін.

Формування цілей. Аналіз правового регулювання поліцейських заходів щодо забезпечення екологічної безпеки, якому присвячена ця стаття, дозволить обґрунтувати пропозиції щодо його вдосконалення, поглибити розуміння специфіки природоохоронної діяльності поліції.

Виклад основного матеріалу. Відповідна діяльність здійснюється в контексті загальних завдань поліції з надання поліцейських послуг у сферах